

Η Μοναξιά των Ηλικιωμένων

Γράφει η Διονυσία Μουσούρα

Μια άλλη κατηγορία ηλικιωμένων που υποφέρουν από μοναξιά, είναι αυτοί που βρίσκονται σε ευαγή Ιδρύματα, όπως, Γηροκομεία, Γηριατρεία. Κι είναι πολλοί αυτοί, πάρα πολλοί. Αυτοί, πάσχουν από εσωτερική μοναξιά.

Βρίσκονται ανάμεσα σε ανθρώπους συνεχώς, δεν μένουν μόνοι τους καθόλου, περιτριγυρίζονται διαρκώς από κόσμο, τόσο, που πολλές φορές, επιδιώκουν να μείνουν για λίγο μόνοι, όπου κι αυτό δεν είναι κατορθωτό πάντα, γιατί ενθαρρύνονται ή υποχρεώνονται, να συμμετέχουν στις διάφορες δραστηριότητες που οργανώνει γι αυτούς το Ίδρυμα ή να φυτοζωούν καθισμένοι ατέλειωτες ώρες στο κοινό σαλόνι, όχι στο δωμάτιό τους, όπως, ίσως, θα ήθελαν.

Εκεί μέσα, έχουν στέγη, τροφή, σχετική καθαριότητα και ως ένα σημείο, νιώθουν προστατευμένοι, ότι δεν κινδυνεύουν. Λέω, ως ένα σημείο, γιατί κι εκεί η φροντίδα και η ασφάλεια, είναι σχετικές. Ας μην ξεχνάμε πόσοι ηλικιωμένοι παραμελούνται και κακοποιούνται σ' αυτά τα Ιδρύματα. Συχνά-πυκνά φτάνει στη δημοσιότητα όλο και κάποια είδηση για κακοποίηση ηλικιωμένων. Πρόσφατα, είχαμε το σκάνδαλο σεξουαλικής κακοποίησης τεσσάρων υπερηλίκων γυναικών σε τέτοιο Ίδρυμα, όχι από κακοποιούς που μπήκαν μέσα παράνομα, αλλά από το ίδιο το προσωπικό που είχε αναλάβει επί πληρωμή την ευθύνη και υποχρέωση να τους φροντίζει και προστατεύει. Είναι τόσο ευάλωτοι και ευπαθείς οι περισσότεροι από τους τρόφιμους αυτών των Ιδρυμάτων που στην κυριολεξία βρίσκονται στο έλεος του κάθε ασυνείδητου και ανώμαλου, ή ακόμα ευσυνείδητου μέλους του προσωπικού.

Οι τρόφιμοι των Γηριατρειών-Γηροκομείων, δεν πληρώνουν πλέον φόρους, και στις περισσότερες περιπτώσεις, ούτε ψηφίζουν, επομένως η πολιτεία δεν πολυάσχολοι με αυτούς παρά μόνο αν πιεσθεί εκ των περιστάσεων, όπως το πρόσφατο περιστατικό με τους βιασμούς ή αυτό λίγο πιο παλιά που βρέθηκαν ηλικιωμένοι με εγκαύματα γιατί τους έκαναν μπάνιο με πετρέλαιο για να ψοφούν οι ψείρες και τα άλλα ζώδια που έπιανε ο χώρος. Κι αυτό το ενδιαφέρον της πολιτείας πάντως, κρατά τις περισσότερες φορές, όσο κρατά και ο θόρυβος για τις συνθήκες που επικρατούν στα Ιδρύματα, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, βρίσκουν άλλα πιο επίκαιρα θέματα να ασχοληθούν και το πρόβλημα μπαίνει στο συρτάρι των...αζήτητων, μέχρι το επόμενο σκάνδαλο, όπου θα επαναληφθεί ο κύκλος.

Όμως, και ανθρώπινες να είναι οι συνθήκες που επικρατούν εκεί, νιώθουν τόσο μα τόσο μόνοι. Νιώθουν παραπεταμένοι, ξένοι μέσα σε ξένους, δέχονται φροντίδα όχι από αγαπημένα χέρια των παιδιών τους όπως θα επιθυμούσαν κι όπως ίσως περίμεναν, αλλά από υπηρεσιακά χέρια, και δεν είναι το ίδιο. Χάνουν την ιδιωτικότητα τους και την αξιοπρέπειά τους.

Εκεί μέσα, δεν υπάρχουν ιδιωτικοί χώροι, δεν υπάρχουν μυστικά, λίγο-πολύ όλα είναι κοινά. Ο δικός τους χώρος, αν είναι τυχεροί κι έχουν δικό τους δωμάτιο, είναι εκείνο το μικρό δωμάτιο, μ' ένα κρεβάτι, μια ντουλάπα, ένα κομοδίνο, δωμάτιο στο οποίο, για ευνόητους λόγους, έχει πρόσβαση το προσωπικό όλες τις ώρες. Αν μοιράζονται το δωμάτιο με άλλους τρόφιμους, τότε είναι ακόμα χειρότερα, όλο κι όλο που έχουν δικό τους είναι ένα ντουλάπι, πόσα από μια ολόκληρη ζωή να χωρέσει εκείνο το δωμάτιο ή το ντουλάπι; Η εσωτερική τους μοναξιά είναι αβάσταχτη, ιδιαίτερα αν δεν υπάρχουν παιδιά ή αν τα παιδιά είτε δεν ενδιαφέρονται είτε για άλλους λόγους δεν μπορούν να επισκέπτονται συχνά τους γονείς. Επαφή με τον έξω κόσμο δεν υπάρχει, κι αν υπάρχει, είναι πολύ περιορισμένη, είναι μόνο οι ευκαιριακές επισκέψεις στον παιδιών τα σπίτια, Χριστούγεννα-Πάσχα για λίγες ώρες, όταν είναι σε θέση να κινηθούν. Κι εκεί όμως δεν αισθάνονται άνετα, νιώθουν επισκέπτες που τελειώνοντας η επίσκεψη θα πρέπει να επιστρέψουν στη μοναξιά τους.

Πολλοί γέροντες, που έχουν πνευματική διαύγεια, εκφράζουν σφοδρή επιθυμία γι αυτές τις έστω και σποραδικές επισκέψεις, άλλοι πάλι, τις θεωρούν οδυνηρές, και τις αποφεύγουν, γιατί τότε, βλέπουν τι είχαν και τι έχασαν, το σπίτι, τη ζεστασιά, την οικογένεια, κι αυτό δυσχεραίνει την επιστροφή στο Ίδρυμα. Έτσι, προτιμούν να μένουν εκεί συνεχώς για να μην έχουν, πλέον, μέτρο σύγκρισης.

Μια άλλη κατηγορία και περίπτωση μοναχικών ηλικιωμένων, είναι οι τρόφιμοι στους Θαλάμους Άνοιας των Γηριατρειών. Αρκετές φορές έχει λεχθεί, από μέλη της κοινωνίας, αλλά και από μέλη του προσωπικού αυτών των Θαλάμων, ότι αυτοί είναι πιο τυχεροί γιατί δεν καταλαβαίνουν πια.

Ας μην είμαστε τόσο σίγουροι γι αυτό. Οι ειδικοί επί του θέματος, ισχυρίζονται ότι τα άτομα που πάσχουν από άνοια, μπορεί να μην έχουν πλέον την ικανότητα να αναγνωρίζουν, να θυμούνται, να εκφράζονται, να μιλούν, ΑΛΛΑ ΟΜΩΣ νιώθουν,

άλλο που δεν μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους. Το συναίσθημα, δεν σβήνει.

Οι τρόφιμοι που βρίσκονται σε Ελληνικά

Ιδρύματα, μπορούμε να πούμε πως είναι κάπως τυχεροί. Ακούν τη γλώσσα τους, τρώνε γνώριμα φαγητά, το περιβάλλον είναι πιο οικείο, δέχονται επισκέψεις από δικούς τους, συμμετέχουν, κατά κάποιον τρόπο στις επισκέψεις των άλλων, αφού γνωρίζονται και ανταλλάσσουν μια κουβέντα, διατηρούν τα ήθη και έθιμα της πατρίδας, ξέρουν πότε είναι Πάσχα πότε Χριστούγεννα. Το πιο σημαντικό, δε, μέχρι σήμερα, δεν έχει βγει στη δημοσιότητα περιστατικό κακοποίησης γερόντων, ας ελπίσουμε και ευχηθούμε να μην συμβεί ποτέ. Εκείνοι, όμως, που βρίσκονται σε μη-Ελληνικό Ίδρυμα, είναι σε χειρότερη κατάσταση. Το περιβάλλον άγνωστο, οι συνήθειες διαφορετικές το φαγητό, η γλώσσα, τα ήθη τα έθιμα, όλα διαφορετικά. Ακόμα κι αν είχαν κάποια πνευματική διαύγεια ή ικανότητα επικοινωνίας, την χάνουν αφού δεν έχουν ευκαιρία να μιλήσουν ή να ακούσουν τη γλώσσα τους, επόμενο, η δική τους μοναξιά, και αποξένωση να είναι ακόμα μεγαλύτερη.

Υπάρχουν άτομα, που μολονότι είναι πολυάσχολα, δουλεύουν, έχουν παιδιά, σπíti, εγγόνια, και ο χρόνος τους ο ελεύθερος είναι σχεδόν ανύπαρκτος, εν τούτοις, καταβάλουν προσπάθεια και επισκέπτονται τακτικά Γέροντες σε Ιδρύματα, αυτούς που όχι μόνο δεν έχουν συχνές ή και καθόλου συγγενικές επισκέψεις, αλλά επί πλέον διαμένουν σε μη Ελληνικά Γηροκομεία. Αυτά τα άτομα δεν είναι επίσημα ενσωματωμένα σε Ομάδες Εθελοντών, λειτουργούν ιδιωτικά και αθόρυβα. Σε όλες τις Δημαρχίες, υπάρχει Τμήμα Εθελοντών όπου δίνεται η ευκαιρία σε αυτούς που έχουν τη δυνατότητα και την καλή διάθεση, να προσφέρουν συντροφιά ή ό,τι άλλο χρειάζεται σε άτομα που ζουν μόνοι ή σε Ίδρυμα. Σχεδόν σε όλες τις περιοχές της Μεμβούρνης υπάρχουν τέτοια Ιδρύματα. Η δική μου συμβουλή είναι, αν αποφασίσετε τέτοιες επισκέψεις, ιδιωτικά ή μέσα από Ομάδα Εθελοντών, να φροντίσετε να βρείτε Ελληνικής καταγωγής άτομα που είναι σε μη Ελληνικά Ιδρύματα, αυτοί, έχουν περισσότερη ανάγκη.

Ολοκληρώνοντας, θα ήθελα να πω, ότι μέσα σε περιορισμένα χρονικά όρια, προσπάθησα να καλύψω αυτό το τεράστιο θέμα : Η Μοναξιά των Ηλικιωμένων.

Ελπίζω ότι αυτά που ακούσατε, ή μη τι άλλο, θα σας δώσουν τροφή για σκέψη.

Σκέψη, για το ότι, στο πολύ κοντινό αύριο, οι Ηλικιωμένοι, θα είμαστε εμείς.

Ας σκεφτούμε, πάντα με μέτρο τη λογική, πώς θα θέλαμε να μας φερθούν.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε και σας εύχομαι, καλή υγεία και όσο γίνεται λιγότερη μοναξιά, φυσική αλλά και εσωτερική..

* ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΜΕΡΟΣ ομιλίας που δόθηκε στο Δημαρχείο Νόρθκοτ, στη Μεμβούρνη, -06 σε Συμπόσιο με το ίδιο θέμα, που οργάνωσε ο Σύνδεσμος Ελλήνων Λογοτεχνών-Συγγραφέων Αυστραλίας.